

<https://doi.org/10.62837/2024.3.521>

BAHAR ƏLİYEVƏ

ADPU-nun nəzdində Azərbaycan
Dövlət Pedaqoji Kolleci
(İnşaatçılar prospekti 45)
baharaliyeva2017@gmail.com

AZƏRBAYCAN UŞAQ ƏDƏBİYYATININ İNKİŞAFINDA ABDULLA ŞAİQ YARADICILIĞININ ROLU

Açar sözlər: ədəbiyyat, şeir, hekayə, mövzu, əsər, qəhrəman, ideya, bədii, inkişaf, pyes, ənənə, romantik

Ключевые слова: литература, стихотворение, рассказ, тема, произведение, герой, идея, художественный, развитие, драм, традиция, романтический

Keywords: literature, poem, story, theme, work, hero, idea, artistic, development, story, drama, tradition, romantic

Böyük inkişaf yolu keçmiş Azərbaycan uşaq ədəbiyyatı zəngin ənənələrə malikdir. Görkəmli sənətkarlarımız öz yaradıcılıqlarında uşaq əsərlərinə geniş yer vermiş, bu gün də ideya – bədii dəyərini itirməyən, müstəqil Azərbaycanın gənc nəslinin təlim – tərbiyəsinə xidmət edən kamil bədii əsərlər, nadir sənət inciləri yaratmışlar. Azərbaycan uşaq ədəbiyyatının görkəmli nümayəndələrindən olan A.Şaiq öz sələflərinin bədii irsindən layiqincə bəhrələnmiş, onların yaradıcılıq ənənələrini davam və inkişaf etdirmişdir.

Azərbaycan mədəniyyəti, ədəbiyyatı və ictimai fikir tarixində görkəmli yer tutan A.Şaiq maarif xadimi, böyük şair, nasir, dramaturq, uşaq yazıçısı, tərcüməçi kimi məşhurdur. Onun bədii yaradıcılığında yaşlılar üçün lirik – romantik şeirlər, hekayələr, povest və romanlarla yanaşı, uşaq əsərləri də mühüm yer tutmuşdur.

XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatında dramaturq, şair, hekayə ustası, xalq müəllimi, maarif və mədəniyyət xadimi kimi özünəməxsus mövqeyi olan Abdulla Şaiqin yaradıcılığının mühüm bir qolunu uşaq əsərləri tutur. Uşaq ədəbiyyatımızın təşəkkülü və inkişafında böyük xidmətləri olan ədibin dövrün tələblərinə cavab verən yeni məzmunlu uşaq əsərlərində ilk növbədə humanist yanaşma, sağlam məfkurə, bədii sənətkarlıq diqqəti cəlb edir.

Sənətkarın zəngin bədii irsinin mühüm bir hissəsi uşaqlar və gənclər üçün yazılmış əsərlərdən ibarətdir. Ədibin yüksək ideya-mənəvi, bədii dəyərə malik uşaq əsərləri gənc nəslin mütaliəsində uzun illərdir ki, böyük yer tutur, ali təhsil ocaqlarında, ümumtəhsil məktəblərində tədris olunur.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İ.Əliyevin “Azərbaycan dilində latın qrafikası ilə kütləvi nəşrlərin həyata keçirilməsi haqqında” 12 yanvar 2004-cü il tarixli 56 nömrəli sərəncamına uyğun olaraq, A.Şaiqin əsərləri 3 cildə kütləvi tirajla nəşr olunmuş, bütün məktəb kitabxanalarına hədiyyə edilmişdir. Eyni zamanda həmin kitabların mətnlərinin elektron daşıyıcıları və internet vasitələri ilə

yayılması, latın qrafikasında Azərbaycan ədəbiyyatının virtual kitabxanasına daxil edilməsi təmin olunmuşdur.

Abdulla Şaiq XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatının inkişafında, yeni məzmun, bədii keyfiyyətlər əxz etməsində böyük rolu olan sənətkardır. Təsadüfi deyildir ki, sənətkarın yaradıcılığı ədəbi tənqid tərəfindən xalqımızın həyatının yarıməsrlilik bir dövrünün salnaməsi sayılır.

Uşaq ədəbiyyatımızın təşəkkülü və inkişafında böyük xidmətləri olan ədibin yaradıcılığı M.İbrahimov, B.Nəbiyev, C.Xəndan, Q.Namazov, Z.Xəlil, A.Hacıyev, A.Bayramoğlu, B.Həsənlı, V.Əhməd, B.Babayev, R.Yusifov, K.Məmmədov kimi ədiblər, tədqiqatçılar tərəfindən araşdırılmış, mətbuatda, elmi ədəbiyyatda sənətkar haqqında dəyərli fikirlər söylənilmişdir.

Akademik B.Nəbiyev sənətkarın ədəbiyyat tariximizdə mövqeyindən bəhs edərək yazırdı: “A. Şaiq XX əsrin qüdrətli ədəbi simaları Sabir, Səhhət, Cavid və Hadi ilə təqribən eyni illərdə geniş yaradıcılıq meydanına atılmış, onlarla məslək, əqidə və mübarizə dostu olmuş, parlaq yazıçı istedadı və sarsılmaz xalq müəllimi ehtirası ilə zəhmətkeşlərin səadəti, xoşbəxtliyi uğrunda çarpışmışdır. A.Şaiqin inqilabdan xeyli əvvəl, hələ 25-30 yaşlarında cavan ikən yazdığı bir sıra uşaq şeirləri, «Məktub yetişmədi», «Köç» qəbilindən olan realist nəsr əsərləri XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatının tarixində həmişə Şaiq ətri, Şaiq rəngləri ilə seçilən əsaslı bir mərhələni təşkil edir.” (1, s.6)

A.Şaiq gənc nəsə ünvanlanmış əsərlərində uşaq qəlbini dərinədən duyan, onun maraqlarını, həvəsini, meylini nəzərə alan incə bir psixoloq kimi çıxış edir. O, poeziya, nəsr, dramaturgiya sahəsində müxtəlif janrlarda əlli ilə yaxın müddətdə nəzəri cəlb edən uşaq əsərləri yaratmışdır. Həmin əsərlər öz sadəliyi, bədiiiliyi və uşaq psixologiyasına uyğunluğu ilə bu sahədə çalışan başqa yazıçılarımıza nümunə olmuşdur.

Təcrübəli bir müəllim olan yazıçı uşaqları maraqlandıran mövzuları seçmək, onlara uyğun forma tapmaqda heç vaxt çətinlik çəkməmişdir. O, xalq nağıllarından, əfsanələrdən, zərb - məsəllər və atalar sözlərindən geniş istifadə edib orijinal hekayələr, şeirlər, təmsillər, pyeslər yazmışdır.

A.Şaiqin yaradıcılığı uzun illərdir ki, ümumtəhsil məktəblərinin ədəbiyyat kursunda, ibtidai təhsil pilləsində tədris olunur. Ədibin uşaq şeirləri, hekayələri, poemaları gənc nəslin mənəvi – estetik tərbiyəsində mühüm rol oynayır. Respublikamızın ümumtəhsil məktəblərində A.Şaiqin uşaq əsərləri həm proqram üzrə keçilən dərslərdə, həm də sinifdən xaric oxu dərslərində öyrədilir.

A. Şaiqin uşaq əsərləri üçün sadə, səmimi, axıcı dil, bədiiilik, psixoloji dərinlik, obrazların həyatiliyi səciyyəvidir. O, ana dilinin şirinliyini, əlvanlığını öz əsərlərində canlandırmaqla balaca oxucuların sevimlisinə çevrilmişdir. Uzun illər müəllim işləməsi ədibin yaradıcılığına müsbət təsir göstərmişdir. Sənətkarın uşaq dünyasına dərinədən bələd olması, uşaq təbiətinin incəliklərini dərinədən duyması öz əksini onun əsərlərində tapmışdır.

A.Şaiq uşaq əsərlərinin yazılmasına ciddi məsuliyyətlə yanaşır və öz həmkarları qarşısında da yüksək tələblər qoyaraq yazırdı: «Uşaq ədəbiyyatı sahəsinə gələn müəlliflərin sayı azdır. Bunun səbəbi nədir? Məncə, bunun əsas səbəbi budur: bəzi şəxslərin fikrincə, uşaqlar üçün əsər yazmaq su içmək kimi asandır. Halbuki belə düşünənlər yanılırlar. Bu, tamamilə yanlış fikirdir. Əslində uşaqlara əsər yazmaq böyüklər üçün yazmaqdan çətinidir. Mən uzun müddət müəllim olduğum və uşaq əhvali- ruhiyyəsini xeyli bildiyim halda, uşaqlar üçün əsəri böyüklər üçün yazdığımından daha çətinliklə yazıram. Bu, aydın bir yaradıcılıq həqiqətidir.»(2, S.400)

Ədibin fikrincə, balalarımızı müasir ruhda tərbiyə etmək, onların idrak, hiss və xəyalını inkişaf etdirmək, həyatı sevdirmək üçün sənətkar həyatı, ədəbi qəhrəmanları uşaq zövqünə, xəyalına uyğun şəkildə yaratmalıdır. Uşaq ədəbiyyatının çətinliyi və xüsusiyyəti də bundadır.

XIX əsrin sonlarından başlayaraq maarifçilik hərəkatının canlanması, milli teatrın və mətbuatın meydana çıxması və sürətlə inkişaf tapması, realizmə meylin qüvvətlənməsi tədricən realist yazıçılar nəslinin yetişib formalaşmasına ciddi təsir göstərmişdir. A.Şaiqin «Uşaq gözlüyü», «İkinci il», «Gülşəni - ədəbiyyat», «Gülzar», «Milli qiraət», «Qiraət kitabı», «Dördüncü il», «Türk çələngi», «Müntəxəbat», H.Cavidlə şərikli yazdığı «Ədəbiyyat dərsləri» dərsləkləri gənc nəslin təlim – tərbiyəsində böyük rol oynamışdır. Dərsləklərdə istər Azərbaycan ədəbiyyatından, istərsə də dünya ədəbiyyatından seçmələr, ayrı - ayrı görkəmli sənətkarlar haqqında yığcam məlumatlar verilmişdir.

A.Şaiqin yaradıcılığı keçən əsrin əvvəllərindən əllinci illərədək ədəbiyyatımızın inkişaf yolunu əks etdirir. Sənətkarın ədəbi - bədii irsi məhz həmin dövr ədəbiyyatımızın inkişaf meyilləri ilə sıx əlaqədə araşdırılmalıdır.

Sənətkarın dramaturji fəaliyyəti yuxarıda dediklərimizə əyani sübutdur. Gənc nəslə ünvanlanmış «Gözəl bahar», «İntiqamçı xoruz», «Çoban», «Danışan kukla» pyeslərində xeyirlə şərin mübarizəsi, xeyirin qələbəsinə inam motivləri aparıcı yer tutur.

Həmin dövrdə sənətkar «Yad et!», «Həpimiz bir günəşin zərrəsiyiz!», «İdeal və insanlıq», «Hüriyyət pərisi», «Fidan» və başqa şeirlərini, «Məktub yetişmədi», «Köç» kimi hekayələrini qələmə almışdır.

Şairin məşhur «Həpimiz bir günəşin zərrəsiyiz» şeiri 1910-cu ildə qələmə alınmışdır. Bəşəriyyətə xitab şəklində yazılmış bu şeirdə sənətkar bütün insanları bir ananın övladı sayır, ixtilaflarda çəkinməyə, birliyə, məhəbbətə, xeyirxahlığa, insanpərvərliyə səsləyir:

Həpimiz bir yuva pərvərdəsiyiz!
Həpimiz bir günəşin zərrəsiyiz!
Ayırmaz bizləri – təgyiri – lisan,
Ayırmaz bizləri təbdili – məkan.
Ayırmaz bizləri İncilü Quran,
Ayırmaz bizləri sərhəddü – şahən.
Ayırmaz bizləri ümmanü mühit,

Ayrırmaz bizləri səhrayı – bəsit!
Ayrırmaz bizlər həşmətli cibəl,
Ayrırmaz şərq, cənub, qərb, şimal!(3, S.29)

A.Şaiqin yaradıcılığında Vətənimizin füsunkar təbiəti, əməkçi insanları yüksək sənətkarlıqla təsvir edilmişdir. «Bizimdir» şeirində sənətkar Vətənin qarlı dağlarından, coşqun sellərindən, çəmənindən, dağından iftixarla söz açır:

Qarlı dağlar, coşqun sellər bizimdir!
Rüzgar oynar dərəsində, dağında,
Quşlar ötər çəmənində, bağında.
Qonça güllər açar hər budağında
Şən bülbüllər, dadlı dillər bizimdir!

«Köç» hekayəsində (1910) ədibin dəqiq həyatı müşahidələri, ana yurdun təbiətinə, saf mənəviyyatlı insanlarına məhəbbəti öz əksini tapmışdır. Kənd həyatından, təbiətin qucağında keçən günlərdən məhəbbətlə söz açan müəllif yazır: «Kənd həyatında, təbiətin o zəngin və geniş qucağında nə qədər canlı lövhələr, unudulmaz xatirələr vardır! Uşaqlıqdan qəlbimin dərinliklərində iz salmış o rəngərəng, o qiymətli və silinməz xatirələr!...»

Yazıcının bu mövzuya müraciəti təsadüfi deyildir. Burada müəllif ilk növbədə uşaqların mütaliə marağından çıxış etmişdir. Məlumdur ki, uşaqlar təbiət aləmindən, heyvanlar, quşlardan bəhs edən əsərlərin mütaliəsinə böyük həvəs göstərirlər.

Hekayədə təsvir edilən hadisələr, hiss və duyğular «Oba», «Alaçığımız», «Məşğələlərim», «Səhərlərim, axşamlarım», «Kərim baba», «Ayrım qızı», «Pələng ovu», «Qızıl it», «Can qorxusu», «Sümsü», «Yağış» kimi başlıqlar altında verilmişdir.

Yazıcının digər əsərlərində olduğu kimi, bu hekayədə də cazibədar, əsrarəngiz təbiət təsvirləri oxucunu valeh edir: «Azərbaycan!.. Doğma vətənimizin gözəl təbiəti vardır. Sahələrə məxsus olan nəsimdən arabir yarpaqlar qımıldanır, torpaqlara, təpələrə, çöllərə xalı kimi döşənmiş lətif yumşaq otlar, çiçəklər dəniz kimi dalğalanır, yaşıl yarpaqlar arasına sığınmış quşcuğazlar səssəz verib ötüşürdü.

Göz işlədikcə açıqlıq, yaşıllıq, dərəlik, təpəlik, irəlilədikcə qarşımızda bir-birindən daha gözəl təbiət, daha canlı lövhələr açılır. İri, kələ-kötür, ətləri qaratıkan kolları ilə döşənmiş dağlar arasından yuxarı qalxdıqca təbiət və hava büsbütün başqalaşır. İnsan ürək dolusu nəfəs alır. Yumşaq otların, əlvan çiçəklərin, dağ nanələrinin gözəl qoxusundan insan bihuş olur.» (4, S. 34.)

Göründüyü kimi, müəllif ana dilinin zəngin bədii imkanlarından sənətkarlıqla istifadə edərək təbiətin zərif, əlvan boyalarla naxışlanmış bir lövhəsini göz önündə canlandırma bilmişdir. Yazıcının istifadə etdiyi dolğun obrazlar, bədii təsvir və ifadə vasitələri, əsərin dilinin aydınlığı, nikbin ruhu oxucu qəlbinin dərinliklərində əks – səda tapır, xoş ovqat, təbiətə dərin heyranlıq hissi doğurur.

Əsərdə Kərim babanın timsalında sadə insanların xarakteri, mənəvi aləmi təsvir edilir. Əsərdə Qızıl it, canavar, qızılquş haqqında verilən məlumatlar da oxucu üçün son dərəcə maraqlıdır. Yazıçı hər bir heyvanın, quşun təbiətini, özünəməxsus xüsusiyyətlərini səlis bir dillə, uşaqların yaş xüsusiyyətlərinə uyğun bir üslubda qələmə alır.

«Usta Bəxtiyar», «Sözün qiyməti» hekayələri gənc nəsrlə xalqımıza xas olan mənəvi dəyərlərin mənimsədilməsi baxımından çox əhəmiyyətlidir. «Usta Bəxtiyar» hekayəsində usta Bəxtiyarın həyatda uğur qazanmasının, xoşbəxtliyinin səbəbi kimi onun öz ailəsinə məhəbbəti, peşəsinə sədaqəti göstərilir. Padşahın əmri ilə zindana salınan usta Bəxtiyar tutduğu doğru yoldan dönmür, əzm, dəyanət göstərərək qalib gəlir.

Məktəbəqədər və məktəb yaşlı uşaqlar üçün yazdığı əsərlərlə gənclər üçün yazdığı əsərləri müqayisə etdikdə pedaqoq - ədibin uşaqların yaş və bilik səviyyələrini nə qədər dürüst müəyyənləşdirdiyi aydınlaşır.

Ədibin «Qoçpolad» poemasında xalqın igid Aslan, çoban Polad, Gülyaz və Çimnaz kimi oğul və qızlarının xalqa düşmən olan, zalım Qəzənfər xana qarşı apardığı mübarzədən bəhs edilir.

Sənətkarın hekayələrində gənc nəslin təhsili, tərbiyəsi, qəhrəmanlığı, doğma yurdun təbiəti və s. mövzular aparıcı yer tutur. «Usta Bəxtiyar» hekayəsində ustanın taleyini təsvir etməklə yazıçı insanın həyatında sənətin, məhəbbətin böyük rol oynamasından söz açır.

Yazıcının gənc nəslin təlim - tərbiyəsindən bəhs edən əsərləri sırasında «Xasay» adlı povesti və pyesi mühüm yer tutur. Əsərdə Kamil müəllimin fədakarlığı sayəsində Xasay adlı məktəblinin yenidən düz yola qayıtmasından bəhs edilir. Xasay əvvəllər məktəbin nümunəvi şagirdi, müəllimlərin sevimlisi olmuşdur. Lakin Xasayın atası Balakışını qətlə yetirən Rəcəb adlı quldur onu məktəbdən uzaqlaşdırır, tüfeyli həyata, alverə, cibgirliyə sövq edir.

Kamil müəllim sevimli şagirdinin düz yola qayıtması üçün çalışır, onun ailəsinə dayaq olur. Əsərin sonunda Rəcəbin iç üzünü açılır, onun sürgündən qaçmış cinayətkar, Balakışının qatili olması üzə çıxır. Həqiqəti bilən Xasay Rəcəbin hazırladığı son cinayətin qarşısını alır, Kamil müəllimin övladlarını xilas edir.

Əsərdə Xasayın tərbiyəsində Kamil müəllimin rolu haqqında Mirzə Rəhimin dedikləri ibrətamizdir, O, Kamil öz işinə böyük məsuliyyətlə yanaşan, fədakar, səbirli, təmkinli, gənc nəsrlə məhəbbət bəsləyən, sarsılmaz iradə və istək sahibi olan bir müəllim kimi səciyyələndirir. Bu povest əsasında ədibin yazdığı «Xasay» pyesi Gənc Tamaşaçılar Teatrında tamaşaya qoyulmuş, gənclərin dərin rəğbətini qazanmışdır.

Sənətkarın əsərlərinin bir qismi – «Gözəl bahar», «Eloğlu», «Br saat xəlifəlik», «Zəhmət və Zinət», «Qoçpolad» şifahi xalq ədəbiyyatının təsiri ilə yazılmışdır. «Nüşabə», «Sultan Səncər və qarı», «Fitnə» əsərləri klassik ədəbiyyatdan istifadə yolu ilə qələmə alınmışdır.

A.Şaiqin istər folklor motivləri, istərsə də klassik ədəbiyyat mövzularında yazdığı əsərlərdə orijinallıq, yeni ruh, dil-üslub əlvanlığı diqqəti cəlb edir. A.Şaiqin

şifahi xalq ədəbiyyatından, xalq nağıllarından istifadə yolu ilə yazdığı «Eloğlu», «Vətən» əsərlərində gənc nəslin xalqa, xalq işinə sədaqət, vətənpərvərlik, qəhrəmanlıq ruhunda tərbiyəsi niyyəti ön plana çəkilmişdir.

Ədibin Nizami Gəncəvi mövzularında yazılmış «Sehrli üzük», «Zalım padşah və əkinçi», «Sultan Səncər və qarı» kimi əsərlərində A.Şaiqi cəlb edən ilk növbədə gənc nəslin təlim-tərbiyəsi imkanları olmuşdur. «Fitnə», «Nüşabə» pyeslərində sənətkar dramaturgiyanın imkanlarından istifadə edərək gənc nəslə ideya yetkinliyi, vətənpərvərlik, əməksevərlik hissləri aşılması niyyətini izləmişdir.

Abdulla Şaiqin bir sıra əsərləri mənzum hekayə janrındadır. Ədib 1909-1910-cu illərdə «Tülkü Həccə gedir», «Yaxşı arxa», «Tıq-tıq xanım», «Şələquyruq», «Murad» kimi mənzum və mənsur hekayələr, «Ürək tikmək», «Çoban Məmiş» adlı uşaq pyesləri yazdığını, «Danışan kukla» və «İntiqamçı xoruz» adlı pyesləri ruscadan iqtibas etdiyini qeyd etmişdir.

Bəzi tədqiqatçılar «Tapdıq dədə», «Tıq-tıq xanım», «Yaxşı arxa», «Tülkü həccə gedir» əsərlərini mənzum nağıl kimi təqdim etsələr də, fikrimizcə, bu məsələdə müəllifin öz mövqeyi ilə razılaşmaq daha doğru olardı.

Ədib uşaq əsərlərində sənətkarlıq məsələlərinə xüsusi diqqət yetirmişdir. A.Şaiqun uşaq əsərləri sənətkarlıq baxımından da kamil sənət nümunələridir. Bu əsərlər məzmun, üslub baxımından sadə, aydın, anlaşıqlıdır. Ədib öz əsərlərində uşaqların bədii qavrama xüsusiyyətlərini, maraq dairəsini nəzərə almışdır. Sənətkar öz uşaq əsərlərində uzun təsvirlərdən, sözcüklükdən qaçmış, bədiiliyə, mənə tutumuna xüsusi diqqət yetirmiş, kəskin və həyati konfliktə, zəngin xalq hikmətinə, müdrik ifadələrə geniş yer vermişdir.

Y.Qarayev ədibin yaradıcılığının Azərbaycan ədəbiyyatı tarixində yerini dəqiq müəyyənləşdirərək yazırdı ki, . “...O, müntəzəm və ardıcıl şəkildə həmişə uşaq ədəbiyyatı ilə yaşamış, nəfəs almışdır. Azərbaycan uşaq şeiri və dramaturgiyası bütöv və müstəqil bir klassik məktəb səviyyəsində məhz onun yaradıcılığında kamala çatmışdır.” (5, s.34)

A.Şaiq Azərbaycan uşaq ədəbiyyatının sonrakı inkişafına güclü təsir etmişdir. Ədibin əsərləri bu gün də ideya-bədii dəyərini qoruyub saxlayır, müstəqil Azərbaycan dövlətinin gənc nəslinin mənəvi – estetik tərbiyəsinə öz töhfəsini verməkdədir.

ƏDƏBİYYAT

1. Həsənlı B. Azərbaycan uşaq ədəbiyyatı. Bakı: Müəllim, 2016. 522 s.
2. Nəbiyev B. Yeri ürəklərdədir. A.Şaiqın «Qoçpolad» kitabında. Bakı, 1977, s. 6.
3. Şaiq A. Seçilmiş əsərləri. 3 cildə. I cild. Tərt. ed. K.Talıbzadə. Bakı: Avrasiya Press, 2005. 496 s.
4. Şaiq A. Seçilmiş əsərləri. 3 cildə. II cild. Tərt. ed. K.Talıbzadə. Bakı: Avrasiya Press, 2005. 568 s.
5. Şaiq A. Seçilmiş əsərləri. 3 cildə. II cild. Tərt. ed. K.Talıbzadə. Bakı: Avrasiya Press, 2005. 536 s.
6. Şaiq A. Əsərləri. Bakı, 1977. c. 400.

Б.Алиева

РОЛЬ ТВОРЧЕСТВА АБДУЛЛЫ ШАИГА В РАЗВИТИИ ДЕТСКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ АЗЕРБАЙДЖАНА

РЕЗЮМЕ

В статье анализируются роль творчества Абдулла Шаига в развитии детской литературы Азербайджана, идейно - художественные особенности его произведений.

Отмечается, что он придавал большое значение роли художественной литературы в формировании подрастающего поколения как личности с высокими нравственными и прогрессивными мировоззрениями. Поэтому А. Шаиг писал детские произведения на актуальные вопросы, важные с точки зрения воспитания.

Патриотизм, любовь к труду, борьбе, заботе о природе, детской жизни и т. д. занимают важное место в творчестве художника. Его произведения на эти темы являются редкими жемчужинами нашей литературы. Стихи, рассказы и пьесы писателя колоритны по сюжету и содержанию, представляют собой совершенные художественные образцы с идейно-художественной точки зрения.

А. Шаиг критикует отрицательные характеристики человеческого характера в своих детских произведениях. Эта критика придает конкретное содержание и смысл произведениям писателя, побуждая читателя занять активную жизненную позицию.

BAHAR ALİEVA

THE ROLE OF ABDULLAH SHAIG'S CREATIVITY IN THE DEVELOPMENT OF CHILDREN'S LITERATURE IN AZERBAIJAN

RESUME

The article analyzes the role of Abdullah Shaig's creativity in the development of children's literature in Azerbaijan, the ideological and artistic features of his works.

It is noted that he attached great importance to the role of fiction in the formation of the younger generation as a person with high moral and progressive worldviews. Therefore, A. Shaig wrote children's works on topical issues important from the point of view of education.

Patriotism, love for work, struggle, care for nature, children's life, etc., occupying an important place in the artist's work. His works on these topics are rare pearls of our literature. Poems, stories, and plays of the writer are colorful in terms of

subject and content, and perfect art examples from the idea-artistic point of view.

A. Shaik criticizes the negative characteristics of human character in his children's works. This criticism gives concrete content and meaning to the writer's works, prompting the reader to take an active life position.

Redaksiyaya daxil olma tarixi: 15.03.2024

Çapa qəbul olunma tarixi: 30.03.2024

Rəyçi: B.Həsənlı

**Pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru, dosent
tərəfindən çapa tövsiyə olunmuşdur**